

Išnaginėjus skundą priimtas sprendimas dėl advokato veiksmų, neteisėtai renkant asmens duomenis

2022 m.

SUTRUMPINTAS APIBENDRINIMAS

Sprendimo kontekstas

Sprendimo data: 2022-07-12

Nacionalinis atvejis

Valdytojas arba tvarkytojas: advokatų kontora

Teisinės nuorodos: *asmens duomenų tvarkymo teisėtumo principas (BDAR¹ 5 str. 1 dalies a punktas); asmens duomenų tvarkymo teisėtumo sąlygos (BDAR 6 str. 1 dalis); advokato teisė gauti duomenis (AI² 44 str. 1 punktas); advokato teisė rinkti duomenis (AI 44 str. 2 punktas); teisė gauti informaciją apie nekilnojamąjį turtą (NTR³ 42 str. 3 dalies 6 punktas)*

Sprendimas: *skundas pripažintas pagrįstu dalyje*

Sprendimo santrumpa

Bylos priežastis

Valstybinė duomenų apsaugos inspekcija (toliau – Inspekcija) nustatė, kad advokatų kontora (toliau – Kontora) reguliariai skirtingomis datomis tikrino pareiškėjo duomenis NTR⁴.

Pagrindinės išvados

Kontora Inspekcijai pateiktuose atsakymuose teigė, kad NTR pareiškėjo turimas turtas buvo tikrinamas kliento pavedimu ir interesais, renkant įrodymus tarp kliento ir pareiškėjo kilusiam ginčui, kuris persikėlė į teismą. Turto pardavimo faktas reguliariai buvo tikrinamas NTR, nes jis buvo itin reikšmingas ir aktualus byloje, kurioje Kontoros teisininkas atstovavo kliento interesus, tačiau Inspekcijos vertinimu, Kontora nepateikė argumentų, pagrindžiančių tokio reguliaraus informacijos tikrinimo būtinumą ir reikšmingumą.

Teismas, išnaginėjęs tarp pareiškėjo ir Kontoros kliento kilusį ginčą konstatavo, kad šiuo atveju ginčas dėl atsakovui – pareiškėjui nuosavybės teise priklausančio nekilnojamojo turto nekilo, todėl turto pardavimo faktas nebuvo ir nėra svarbus, ginčas kilo dėl galimai nepagrįstai Kontoros klientui negrąžinamo rezervavimo mokesčio bei dėl pirkimo–pardavimo sutarties nesudarymo kilusių nuostolių atlyginimo. Inspekcija padarė išvadą, kad pareiškėjui priklausančio turto pardavimo faktas nebuvo svarbus ir apie tai Kontora sužinojo (turėjo sužinoti) iš teismo nutarties, nepaisant to, Kontora teiktuose paaiškinimuose Inspekcijai, nepateikdama jokių objektyvių įrodymų, akcentavo, jog turto pardavimo faktas buvo itin svarbus ir toliau tikrino pareiškėjo turtą NTR po teismo nutarties.

¹ 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas) (toliau – BDAR).

² Lietuvos Respublikos advokatūros įstatymas.

³ Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto registro įstatymas.

⁴ Nekilnojamojo turto registras.

Sprendimas

Inspekcija padarė, išvadą kad Kontora pareiškėjo duomenis, atlikdama paieškas NTR (Kontora iš teismo nutarties sužinojo / turėjo sužinoti, jog pareiškėjo turto pardavimo faktas nėra svarbus), tvarkė nesant nei vienai BDAR 6 straipsnio 1 dalyje nurodytai teisėto duomenų tvarkymo sąlygai, taigi tvarkė neteisėtai, pažeisdama BDAR 5 straipsnio 1 dalies a punkte įtvirtintą teisėtumo principą. Dėl to pareiškėjo skundas dalyje dėl atliktų peržiūrų NTR pripažintas pagrįstu.

PLATESNIS APIBENDRINIMAS

Inspekcijos gauto skundo santrauka

Inspekcija gavo skundą, kuriame pareiškėjas nurodė, kad iš valstybės įmonės Registrų centro asmens duomenų teikimo suvestinių sužinojo, jog Kontora reguliariai ir, pareiškėjo nuomone, nepagrįstai tikrina pareiškėjui priklausantį nekilnojamąjį turtą NTR.

Kontora paaiškino, kad NTR pareiškėjo turimas turtas buvo tikrinamas kliento pavedimu ir interesais, renkant įrodymus tarp kliento ir pareiškėjo kilusiam ginčui. Turtas, o būtent jo pardavimo faktas reguliariai buvo tikrinamas NTR, nes jis buvo itin reikšmingas ir aktualus byloje, kurioje Kontoros teisininkas atstovauja kliento interesus. Ginčo eigoje pareiškėjas bylos objektu esantį turtą pardavė, ką patvirtino į bylą pateiktas vienas iš Kontoros suformuotų NTR išrašų.

Dėl pareiškėjo asmens duomenų tvarkymo NTR teisėtumo

Skundo nagrinėjimo metu Inspekcija nustatė, kad Kontora reguliariai skirtingomis datomis tikrino pareiškėjo duomenis NTR.

AĮ 44 straipsnio 1 punkte įtvirtinta, kad advokatas, vykdydamas advokato veiklą, turi teisę gauti iš valstybės ir savivaldybių institucijų, taip pat registrų, valstybės informacinių sistemų jų turimą ar tvarkomą ir teisinėms paslaugoms teikti reikalingą informaciją, duomenis (įskaitant specialių kategorijų asmens duomenis), dokumentus, jų nuorašus. AĮ 44 straipsnio 2 punkte įtvirtinta, kad advokatas vykdydamas advokato veiklą, turi teisę savarankiškai rinkti teisinėms paslaugoms teikti reikalingus duomenis, kuriuos advokatas gali gauti nesinaudodamas procesinėmis prievartos priemonėmis, t. y. gauti iš asmenų reikalingus dokumentus ar jų nuorašus, ar kitokią teisinėms paslaugoms teikti reikalingą informaciją. Panašaus pobūdžio nuostata įtvirtinta ir Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto registro įstatymo 42 straipsnio 3 dalies 6 punkte, pagal kurį asmenys, teikiantys įstatyme nustatytas teisinės paslaugas, turi teisę gauti informaciją apie visą asmens nekilnojamąjį turtą, daiktines teises į jį ir šių teisių turėtojus, daiktinių teisių suvaržymus, juridinius faktus ir kitas žymas, įregistruotas šiame registre, ir su šiais suvaržymais, juridiniais faktais ir žymomis susijusių asmenų duomenis.

Nors teisės aktai suteikia teisę advokatams gauti duomenis iš NTR ir kitų registrų, tačiau toks duomenų gavimas turi atitikti BDAR nuostatas.

Skundo nagrinėjimo metu taip pat nustatyta, kad Kontora, atstovaudama klientą, kreipėsi į teismą su ieškiniu, o ieškinio reikalavimų užtikrinimui prašė taikyti laikinąsias apsaugos priemones – areštuoti pareiškėjui priklausantį nekilnojamąjį turtą. Teismas nutartimi Kontoros prašymo dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo netenkino. Teismas nutartyje taip pat pažymėjo, kad šiuo atveju ginčas dėl atsakovui – pareiškėjui nuosavybės teise priklausančio nekilnojamojo turto nekilo, todėl turto pardavimo faktas nebuvo ir nėra svarbus, ginčas kilo dėl galimai nepagrįstai Kontoros klientui negražinamo rezervavimo mokesčio bei dėl pirkimo–pardavimo sutarties nesudarymo kilusių nuostolių atlyginimo. Todėl Kontora iš teismo nutarties sužinojo / turėjo sužinoti, jog pareiškėjo turto pardavimo faktas nėra svarbus. Nepaisant to, Kontora po teismo nutarties atliko paieškas NTR pagal pareiškėjo asmens duomenis apie visą pareiškėjui priklausantį nekilnojamąjį turtą, o

Inspekcijai pateikė paaiškinimus, kad šios paieškos buvo atliktos su tikslu tikrinti ginčo turto pardavimo faktą, kitų paaiškinimų bei įrodymų dėl pareiškėjo asmens duomenų tvarkymo teisėtumo Kontora nepateikė.

Atsižvelgiant į tai, Inspekcija padarė išvadą, kad Kontora pareiškėjo duomenis, atlikdama paieškas NTR, tvarkė nesant nei vienai BDAR 6 straipsnio 1 dalyje nurodytai teisėto duomenų tvarkymo sąlygai, taigi tvarkė neteisėtai, pažeisdama BDAR 5 straipsnio 1 dalies a punkte įtvirtintą teisėtumo principą. Dėl to pareiškėjo skundas dalyje dėl atliktų peržiūrų NTR buvo pripažintas pagrįstu.

Kadangi Kontora, atstovaudama klientą, kreipėsi į teismą su ieškiniu, o ieškinio reikalavimų užtikrinimui prašė taikyti laikinąsias apsaugos priemones – areštuoti pareiškėjui priklausantį nekilnojamąjį turtą, Inspekcija padarė išvadą, kad NTR registre pareiškėjo turimas turtas iki kreipimosi į teismą ir teismo nutarties paskelbimo dienos, Kontoros buvo tikrinamas kliento pavedimu ir interesais, renkant įrodymus tarp Kontoros kliento ir pareiškėjo kilusiam ginčui, todėl duomenys buvo renkami vadovaujantis BDAR 6 straipsnio 1 dalies f punktu, t. y. tvarkyti duomenis buvo būtina siekiant teisėtų kontoros kliento interesų, ir šioje dalyje pareiškėjo skundą atmetė kaip nepagrįstą.